

metodologia del pacte d'integritat que s'ha experimentat a ajuntaments com ara Berlín o Madrid; un grup d'experts de fora de l'administració supervisa un procés de contractació per tal d'avaluar nivells d'integritat i transparència. La primera d'aquestes experiències s'està fent per a supervisar el contracte i evolució de la construcció de l'escola, perdó, del col·legi El Rajolar, d'Aldaia.

Tot això no és suficient, treballem perquè n'hi haja un teixit associatiu fort, en pujar les ajudes al foment de l'associacionisme en més del 80%, i en les pròximes setmanes presentarem una campanya per a visibilitzar el teixit associatiu valencià.

Tenim, també, diversos nivells de formació en habilitats i metodologies participatives en administracions, i tot això intentarem que quede arreplegat en el projecte, a punt de passar el tràmit definitiu del Consell, de llei del govern.

En definitiva, la participació no és per a nosaltres un tràmit o un conjunt de tràmits, és un canvi autènticament de cultura que ha de ser perdurable, enfortit, i fer possible una aliança estable entre les institucions polítiques i la societat civil valenciana.

Moltes gràcies. (*Aplaudiments*)

La senyora vicepresidenta primera:

Gràcies, conseller.

Passem a la següent pregunta, que és la que va a formular la diputada Mireia Mollà, la número 1.495, també al conseller de transparència.

Senyora Mollà, quan vullga.

La senyora Mollà Herrera:

Gràcies, senyora presidenta.

Senyor conseller, a viva veu, en la Porta dels Apòstols de la Catedral de València, i cada dijous de l'any des de fa més d'un mil·lenni, el Tribunal de les Aigües, un jurat format per regants de huit sèquies de València, continua complint la seua funció: resoldre de forma consuetudinària i en ple carrer els conflictes que per l'aigua es puguen donar, puguen sorgir entre agricultors i agricultores.

El Tribunal de les Aigües de València és la més antiga institució de justícia existent a Europa. Encara que ja existira des de temps dels romans alguna institució jurídica que resolguera els problemes de l'aigua en terres valencianes, l'organització que hem heretat data dels temps de l'Al-Àndalus i, molt probablement, de l'època del Califat de Còrdova, perfeccionada des dels primers moments de la conquesta del Regne de València pel rei Jaume I.

Model de justícia, reconegut per totes les ideologies, cultures i pobles que configuren la rica personalitat valenciana, ha resistit el pas dels temps; ni la València foral, ni el *centralismo*

de nuevo puño borbónico, ni les Corts de Cadis de 1812 restaren jurisdicció a aquest tribunal que la Constitució espanyola de l'any 1978, el nostre estatut d'autonomia, la Unesco i altres organismes d'àmbit internacional valoren i tenen en gran consideració. De fet, en 2009, per la seua condició mil·lenària i per tractar-se d'una de les tradicions culturals més arrelades a la societat, el Tribunal de les Aigües de València va ser declarat Patrimoni Immaterial de la Humanitat.

L'organització de recs necessita d'una institució que cuide de l'administració de l'aigua i de l'observança de les normes que amb la saviesa i experiència de les persones de l'horta s'ha anat dotant.

Les comunitats de les sèquies es regeixen per velles ordenances trameses per via oral des de temps dels àrabs i escrites des de principis del segle XVIII. Una junta administradora, elegida democràticament entre tots els membres de la comunitat, igual que el síndic president d'aquesta, vetla pel compliment estricte de les normes. Tots ells han de ser llauradors, cultivadors directes de les terres i amb coneguda fama de persones amb honorabilitat. Síndics i vocals es veuen ajudats en el seu treball pel guarda de la sèquia, és un treballador que cuida que l'aigua arribe a tots sense cap tipus de problema segons els seus torns, la tanda de rec, comunica les infraccions comeses perquè estes siguen denunciades i jutjades en el Tribunal de les Aigües. El tribunal no sols té autoritat sobre una sèquia, és sobre el conjunt d'aquestes. Els seus síndics –com hem dit anteriorment– han sigut elegits democràticament entre els membres regants de la respectiva comunitat, és a dir, no es tracta d'una autoritat superior la que s'imposa als jutges sinó que les bases elegixen al jutge perquè els jutge, perquè sempre es busca als membres més honestos i justos en complir amb el seu deure.

No són els seus membres persones coneixedores de dret estudiat, ¿no?, és cert que no són persones amb formació jurídica, però no són desconixedors del dret que han d'aplicar basat en unes ordenances que dominen a la perfecció millor que ningú, i que constitueixen el corpus jurídic pel qual es regix cada una de les comunitats de les sèquies, els torns de rec, les obligacions de la neteja de canals i sèquies, el pagament de les aportacions pels gastos generals de la comunitat, etcètera.

Tot açò explica la seua autoritat moral, la seua supervivència, el respecte que es té a les seues sentències sempre acatades fins el punt que no ha hagut mai, no ha sigut mai necessari acudir a la jurisdicció ordinària per al compliment d'aquestes.

L'any 2019 serà el desè aniversari de la Declaració de Patrimoni Immaterial de la Humanitat del Tribunal de les Aigües de València, un aniversari digne de rellevància social i també institucional. En Compromís entenem la importància dels patrimonis dels que disposem, que fan perviure l'essència...

La senyora vicepresidenta primera:

Senyora Mollà.

La senyora Mollà Herrera:

...històrica, cultural, patrimonial de la nostra terra, i per això li demanem saber quines mesures està realitzant el Consell per a enfortir i promoure el Tribunal de les Aigües de l'Horta de València.

Gràcies. *(Aplaudiments)*

La senyora vicepresidenta primera:

Gràcies, senyora Mollà.

Conseller.

El senyor conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport:

Gràcies.

Gràcies, diputada.

Mai elogiarem suficientment el Tribunal de les Aigües, una part essencial del nostre patrimoni històric i jurídic.

N'hi ha una història –que supose que les seues senyories coneixen–, i és que al poc d'haver-se produït la conquesta de València, el rei dels valencians, estant fora, ordena al seu batlle, al seu representat a la ciutat, i li diu: «Has d'acudir allà on els moros –hui ho diríem d'altra manera– des de temps immemorials jutgen les coses de l'aigua, però no per a posar-los sota la jurisdicció del rei sinó per a posar les terres i les aigües del rei sota la seua jurisdicció.» Seria suficient esta anècdota, que no és tal anècdota sinó que és història de la millor, per a sentir-nos molt orgullosos perquè explica molt, ara que celebrem el 600 aniversari de La Generalitat, un element més de la nostra història, d'eixa espècie de pactisme que en algun moment podem vore i en aquest cas, a més a més, d'una certa convivència.

Per això, la tasca que tenim encomanada en la nostra conselleria, quant que també som custodis de la millora de l'autogovern, passa per dos línies: la preservació estricta en tota la puresa, tot i sabent que en la història no n'hi ha res pur, que tot canvia, la puresa d'eixe tribunal, de les seues funcions, i de la seua importància juridicoinstitucional; i, al mateix temps, obrir-lo al futur.

Per això, el dia que van tindre la gentilesa d'imposar-me el brusó negre que és una gran distinció, jo quan vaig signar en el llibre vaig dir una cosa: entrarà el tribunal en el futur el dia que n'hi haja dones al Tribunal de les Aigües, crec que eixe és un element important, i els membres del tribunal van estar d'acord amb mi. Això significa que no és arqueologia del que estem parlant, estem parlant d'història viva del nostre poble, estem parlant de dret viu del nostre poble i de la nostra cultura.

Dins d'això hem hagut d'implementar algunes accions possibles: una, millorar el conveni, era un conveni estabilitzat molts anys amb una quantitat, nosaltres hem passat de

30.000 euros a 75.000, pràcticament no tenen més ingressos, i esperem podem continuar incrementant-lo. *(Soroll de papers)*

Hem promogut diverses accions de foment –diguem–, de renovació de la imatge, no tant com ens agradaria, com sempre, per raons econòmiques; entre elles, l'exposició de la que abans ja hem parlat en esta sessió i que espere que pugua anar a altres ciutats perquè siga també un element més conegut.

Ja he fet, també, esment ací del conveni signat amb l'Ajuntament de València d'intencions per a comptar amb la Casa Vestuari, en una casa absolutament dedicada al Tribunal de les Aigües, en la que pugua desenvolupar tant les seues tasques administratives com aquelles de difusió. És un element –supose que tots vostres ho saben–, un element fins i tot turístic de primer ordre.

Durant la segona Trobada Anual de Museus de l'Aigua, amb el suport de la nostra conselleria, que es va fer a una ciutat dels Països Baixos, es va decidir que València siga la seu de la pròxima Conferència Internacional de Museus de l'Aigua, i així es farà a l'any 2019. Crec que és un orgull també per als valencians i acollirà i donarem suport, lògicament, en col·laboració amb l'ajuntament i altres; de fet, s'ha constituït, està en tràmit –diguem– de constituir-se la comissió per a la difusió i reconeixement del Tribunal de les Aigües en motiu del desè aniversari de patrimoni de la humanitat en què s'han integrat ajuntament, diputació, Universitat de València, Politècnica, Confederació Hidrogràfica del Xúquer, el mateix tribunal, intentarem fer un acte d'impacte científic internacional, i òbviament portarem a eixa reunió la proposta d'impulsar una xarxa global de museus de l'aigua per part del programa hidrològic internacional de la Unesco.

La senyora vicepresidenta primera:

Conseller.

El senyor conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport:

Ja és prou, moltes gràcies. *(Aplaudiments)*

La senyora vicepresidenta primera:

Gràcies, conseller.

Anem a intentar ajustar-se als textos perquè, si no, ja sabem que tenim un ple molt llarg i anem a allargar-lo massa, i sabem que el reglament només destina dos hores per a esta qüestió.

Passem a la pregunta que formula la diputada Rosa María García, del Grup Parlamentari de Ciudadanos, sobre persones majors dependents, que serà substanciada per la vicepresidenta del Consell, la 1.599.

Senyora García, quan vullga.